

МАС: Стратешки правац 2008–2018*

2008, МАС – Годишњи генерални састанак Куала Лумпур, Малезија, 25–26. јул 2008.

Увод

Сврха овог документа је да се омогући јасна представа **зашто** је МАС изабрао овај стратешки правац и **шта** жели да постигне током наредних десет година.

Међународни савет архива (МАС) је светска невладина организација, са око 1.500 институционалних и индивидуалних чланова у преко 190 земаља и територија. Националне архивске службе играју истакнуту улогу у МАС-у, заједно са колегама из професионалних асоцијација за управљање грађом и архивских асоцијација, из других архивских институција и индивидуалним члановима. Са комбинацијом географских огранака и секција, фокусирајући се на различите професионалне интересе, МАС је развио организациону структуру која омогућава међународну сарадњу у области архива. МАС је међународно тело чији је циљ да осигура успешно руковођење и архивском грађом и архивима широм света, укључујући перманентну заштиту и јавни приступ. Он делује као глас архивских институција и професионалаца на глобалној позорници.

Ми омогућавамо форум за стручне дискусије ван политичких подела и подржавамо архивску струку широм света. У периоду преко 50 година, МАС је изradio велики број значајних публикација, од којих је већина још увек драгоцена за практичан рад архивиста и данас, и активно ће наставити свој програм публиковања. Он игра кључну улогу у развоју значајних стандарда у интелектуалном руковођењу архивима, омогућавајући архивистима да успешно делују у обелодањивању онлајн информација преко мреже. Развијањем нових средстава и стандарда, он помаже архивистима да начине померање парадигме од тога да су они само чувари историјских докумената.

* Текст *Стратешки правац 2000–2018*. може се наћи на МАС-овом сајту www/ica.org

та, до заузимања кључне, стратешке позиције менаџера за информисање у јавном као и у приватном сектору.

Стратешки правац има намеру да води активности МАС-ових чланова широм света. Он ће бити подупрт серијом двогодишњих бизнис планова, од којих ће први бити израђен и публикован крајем 2008. године. У бизнис плану различита тела МАС-а (огранци, секције, радне групе и секретаријат) обавезаће се да постигну извршење циљева.

1. Визија

Кроз МАС-ове активности, доносиоци кључних одлука у националним и међународним организацијама, као и јавност широм света, схватиће да су управљање архивима и архивском грађом суштински предуслови за добро руковођење, улогу закона, отвореност администрације, очување колективне меморије човечанства и приступ грађана информацијама.

2. Мисија

МАС промовише централну улогу чувања грађе и архива у заштити индивидуалних права и права државе, и у подршци демократији и добром руковођењу, кроз рад у циљу успешног руковођења архивском грађом од момента њеног стварања, перманентне заштите архивске грађе и архива као документоване меморије нација и друштава, и најширег могућег приступа јавности тој меморији. Он стреми изградњи бољег разумевања међу друштвима подстицањем међународне сарадње, уз поштовање лингвистичких и културних разлика.

МАС заступа значај руковођења архивима и архивском грађом код креатора политике, уз стварање прилика за професионалне контакте, размену информација, истраживање и едукацију, и уз преузимање руководеће улоге у развоју најбоље праксе и стандарда, који подржавају архивске стручњаке широм света. Он је централни извор информација о архивима и архивској струци за друштво.

3. Суштински значај

У испуњавању МАС-ове мисије, његови чланови теже подржавању вредности као што су равноправност, различитост, слобода приступа информацији, отвореност и узајамно поштовање између националних граница и културних традиција. Биће отворен, колико је то могуће, за своје чланове и обезбедиће им адекватно узвраћање за њихове доприносе (било новчане или у натура) организацији.

4. Стратешки циљеви / Професионалне активности

Критички речено, МАС треба да уради следеће:

- Да делује као успешан адвокат за чување грађе и архива у сарадњи са међународним и националним организацијама и постави профил архива у сарадњи са јавним сектором, друштвом
- Да даје више подршке руководиоцима грађом и архивистима у њиховим напорима да науче нове технологије и да утичу на њихово увођење и коришћење

- Да тражи нове начине развоја рада и услуга, да допуни своје традиционално ослањање на напоре волонтера
- Да поново оснажи рад на мрежи, тако да она остане истинска мултикултурна организација присутна свуда у свету
- Да побољша отвореност и комуникације унутар MAC-а, да би развио релевантан и доследан професионални програм
- Да нађе опције за више спољног финансирања, укључујући стипендије и спонзорства, тако да MAC може да повећа обим рада и меру на којој ће он бити развијан.

Да би се ово постигло, MAC је поставио шест стратешких циљева:

1. Повећање обавештености

- Навођење доносиоца кључних одлука на архивска питања која су везана за добро руковођење, административну отвореност и демократску одговорност
- Подвлачење стратешког значаја архива као преимућства руковођења информацијама у јавној администрацији и приватном сектору
- Обезбеђивање средстава за архивисте да створе услове за успешно информисање и руковођење архивима за доносиоце одлука у сопственим институцијама
- Помагање архивистима широм света да убеди доносиоце одлука и ширу јавност да ће ако архиви нису заштићени и учињени доступним, друштва претрпети неповратан губитак колективне меморије
- Стимулисање шире јавности да повећа опште знање о архивима и о томе како да користи архив и архивску грађу
- Истицање односа између архивског менаџмента и изразитије информације о законодавству на националном, регионалном и интернационалном нивоу

2. Утицај развоја нових технологија и њеног коришћења

- Подржавање архивиста у њиховим напорима да се суоче са изазовима управљања енормном количином докумената и грађе у електронском облику
- Помагање архивистима да повећају свој утицај у административним процесима као делу електронске управе и сличним реформским програмима
- Поспешивање солуција за проблем заштите електронске грађе трајне историјске вредности
- Коришћење нових технологија (и „рођене дигиталне“ грађе и дигиталних копија грађе и других медија) за побољшање приступа архивима
- Помагање у обликовању новог закона о интелектуалној својини, који се односи на електронске медије, тако да архивски материјал може да буде доступан што већем броју људи

3. Стварање и усавршавање кадрова везаних за архивску грађу и архивску струку

- Развијање и промовисање најбоље праксе и стандарда у главним области професионалне активности (заступање, управљање грађом, вредновање, заштита и припрема за катастрофе, архивски описи, приступ, референтне службе, делокруг и едукација)
- Промовисање едукације, усавршавања и континуираног професионалног

развоја за стручњаке за грађу и архиве широм света, преко обезбеђивања радионица, курсева, програма стипендија и онлајн средстава

– Израда брзо доступних штампаних и онлајн публикација, које су фокусиране на излажење у сусрет одређеним потребама чланова

4. Ојачавање МАС-ове мреже

– Признавање и подржавање значајне улоге националних архивских институција у подржавању интереса професије

– Подржавање секција и професионалних асоцијација, тако да оне буду цењене и имају удела у управном систему МАС-а

– Вођење кампања међу члановима у циљу привлачења више институција и индивидуалних чланова

– Лансирање иницијатива у оним деловима света где мрежа треба да буде ојачана

– Организовање годишњих конференција и конгреса у периоду од четири године, фокусирање на последње резултате у развијању професије, на кључне глобалне трендове и правовремено ширење резултата до глобалне архивске заједнице

– Трансформисање МАС-овог вебсајта, као средства за олакшавање комуникације и сарадње између чланова, о темама од општег интереса

– Смишљање начина за очување меморије за оне који немају приступ интернету, а информишу се у МАС-у и сарађују с МАС-ом

– Повећавање директне комуникације између МАС-ових тела (огранци, секције, радне групе) у организационој формалној структури, смањујући потребу за укључивањем МАС-овог секретаријата

– Поспешивање стварања специјалних МАС-ових интересних група, које се баве одређеним питањима, током краћег или дужег периода, на више неформалан начин

5. Побољшање квалитета функционисања и одговорности МАС-а

– Обезбеђивање таквих услова да процеси доношења одлука МАС-а буду потпуно документовани, прегледни и отворени

– Расветљавање делокруга различитих управних тела тако да поспешују напоре чланова МАС-а

– Представљање оквира бизнис планирања и способност флексибилног пружања одговора члановима

– Побољшавање МАС-ове веб службе, као главне помоћи чланству

6. Изградња партнерства

– Развијање више заједничких иницијатива са другим невладиним организацијама

– Више систематских контаката са регионалним организацијама (као што су Европска комисија, ASEAN) да би се обезбедило финансирање за пројекте који задовољавају опште циљеве

– Оживљавање давне сарадње са УНЕСКО-м, али и проширивање простора за друге организације у систему УН, да би се достигла видљивост за архиве на највишем нивоу

- Обликовање нових односа са развијеним организацијама
- Неговање ближе сарадње са приватним сектором у циљу омогућавања брзог развоја главних MAC-ових пројеката и радова
- Успостављање односа са међународном мрежом других професија, које често користе архивску грађу и архиве

5. Остварења и резултати

MAC ће бити успешан ако постигне следеће резултате:

- Има утицаја на главне међународне организације, тако да је обележје управљања грађом и архивима много више истакнуто у њиховим програмима него што је то случај сада
- Обезбеђује више финансирања од институција и партнера
- MAC је широко схваћен као успешан и поверљив партнер
- MAC пружа услуге и рад високог квалитета, који привлаче значајнија спонзорства
- Искуства MAC-ових чланова су у значајном порасту и преглед чланства означава значајну сатисфакцију са MAC-овим службама
- Већи број чланова присуствује конференцијама Округлог стола, конгресима и другим значајним MAC-овим догађајима, а све више земаља нуди да буде домаћин овим догађајима
- Све више чланова види MAC-ов вебсајт као место где ће се доћи до значајне информације о архивима и место за реципрочно деловање са колегама широм света о стручним темама од општег значаја
- Више чланова јавног сектора користи MAC-ов вебсајт и друге услуге за суштинске информације о архивима
- Више чланова постаје активно у MAC-у учествовањем у пројектним групама и другим телима
- Постоји одмереније представљање различитих култура света на свим нивоима MAC-а, са више учествовања из Африке, Латинске Америке и Азије
- Више архивиста који су били у струци мање од десет година, постају чланови MAC-а
- MAC је признат као водећа организација у развоју теорије и праксе о архивима и архивској грађи
- Архивске институције широм света биће јаче, а разумевање јавности за њихов значај ће порастати.

За многе од ових индикатора биће потребно прво успоставити основну линију садашњег нивоа активности у 2008. години, као базу за вредновање будућег напретка. *Сврстаност циљева са прецизно измеривим резултатима биће значајан елемент у двогодишњем бизнис плану.*

6. Преиспитивање ове стратегије

Једна од неколико неминовности на које MAC може да се ослони је та што ће свет за десет година изгледати веома различито. Различити трендови повезани са глобализацијом имаће и даље значајан утицај на међународну архивску заједницу. Поред тога, биће неочекиваних прилика на које ће ор-

ганизација морати да одговори, понекад кратком нотом. Ова стратегија ће због тога бити преиспитивана сваке две године. Критички приказ ће бити извршен на основу критичког вредновања МАС-ових програмских активности, посебно примене двогодишњег бизнис плана. Такође ћемо покушати да предвидимо будуће промене. Стално ћемо тражити повратне информације од наших чланова и бити отворени за њихове проблеме. У будућим ревизијама ове Стратегије, наставићемо да одржавамо разнолике интересе и културе МАС-ових чланова широм света.

Превод с енглеског: Ранка Рађеновић